

Vergaderjaar 2012–2013

32 842

Wijziging van de Opiumwet in verband met de strafbaarstelling van handelingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van illegale hennepcultuur

A

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VEILIGHEID EN JUSTITIE¹

Vastgesteld 4 juni 2013

Het voorbereidend onderzoek heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. Inleiding

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij zijn met de regering van oordeel dat de illegale hennepcultuur door zijn omvang en professionaliteit een reëel veiligheidsrisico voor de samenleving oplevert, waartegen doortastend en effectief moet worden opgetreden. Zij hebben nog wel enkele vragen.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en hebben enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en de uitgebreide gedachtewisseling die heeft plaatsgevonden in de Tweede Kamer. Met de regering delen zij de opvatting dat illegale hennepcultuur moet worden bestreden en de betrokkenheid van de georganiseerde misdaad hierbij een belangrijk veiligheidsrisico voor de samenleving oplevert. Zij hebben nog een paar vragen, die met name gaan over de consequenties die dit wetsvoorstel mogelijk met zich meebrengt.

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD) (*voorzitter*), Kneppers-Heijnert (VVD), Kox (SP), Engels (D66), Franken (CDA), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (*vicevoorzitter*), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Quik-Schuijt (SP), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Hoekstra (CDA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Beuving (PvdA), Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Swagerman (VVD)

De leden van de **PVV**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van onderhavig wetsvoorstel. Wel hebben deze leden hierbij nog enkele vragen en kanttekeningen.

De leden van de **SP**-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel dat de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben ingediend. Naar aanleiding daarvan wensen deze leden graag de volgende vragen aan de regering voor te leggen.

De leden van de **D66**-fractie hebben met belangstelling en zorg kennisgenomen van onderhavig wetsvoorstel. Hun zorg wordt ingegeven door de constatering dat dit voorstel tot strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen voor illegale hennepteelt bijdraagt aan een verdere criminalisering van de softdrugsmarkt. Zij wijzen er op dat noch in Nederland, noch in enig ander land ter wereld deze criminalisering enig effect heeft gehad op het terugdringen van het gebruik van softdrugs, of het bestrijden van de georganiseerde criminaliteit. Deze volgende stap zal evenmin dit effect sorteren, zo is hun verwachting, maar wel de spagaat in het Nederlandse drugsbeleid groter maken en is daarmee des te pijnlijker. In dit licht hebben deze leden de nodige vragen.

Dit voorstel stelt het faciliteren van hennepteelt en -handel strafbaar. De leden van de **GroenLinks**-fractie kunnen zich niet aan de gedachte onttrekken dat het hier vooral om symboolwetgeving gaat. Zij hebben nog een aantal vragen over het wetsvoorstel.

2. Algemeen

Alternatieven

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd de aanpak van illegale hennepteelt en hennepproductie te versterken. In Nederland is het toegestaan in coffeeshops cannabis te kopen, terwijl de productie van cannabis is verboden. Deze discrepantie is eigen aan gedoogbeleid. De leden van de **PvdA**-fractie vragen de regering of niet beter kan worden gestreefd naar regulering van de hennepteelt in plaats van de huidige aanpak. Houdt het huidige gedoogbeleid niet juist de criminaliteit op dit terrein in stand?

Het gebruik van cannabis kan ernstige en omvangrijke schade toebrengen aan de gebruikers. Cannabisgebruik vermindert het concentratie- en reactievermogen en heeft een negatieve invloed op school- en werkprestaties en verkeersgedrag. Bij het roken van cannabis komen veel kanker- verwekkende stoffen in het lichaam, die schadelijk zijn voor de longen. Zwaar cannabisgebruik tijdens de zwangerschap is nadelig voor de ontwikkeling van de foetus. Het cognitief functioneren gaat na langdurig en intensief gebruik achteruit. Er is toenemend wetenschappelijk bewijs dat cannabis psychotische symptomen kan uitlokken, met name bij personen die veel gebruiken en een aanleg hebben voor psychosen. Daarnaast kan drugsgebruik ook maatschappelijke gevolgen hebben, in de vorm van overlast, geweld en verwervingscriminaliteit.² Verder staat vast dat ongeveer één op de vier Nederlanders ooit cannabis heeft gebruikt, dat één op de twaalf scholieren cannabis gebruikt, dat bij jongeren het cannabisgebruik toeneemt met de leeftijd en dat er veel cannabisgebruik is bij gedetineerde jongeren en jongeren in de jeugdzorg. Gelet op deze ernstige feiten is er naar de mening van de leden van de **SP**-fractie alle aanleiding om in het belang van de volksgezondheid het gebruik van cannabis respectievelijk cannabisproducten (hasj, wiet) te voorkomen

² Bron: RIVM, Nationaal kompas volksgezondheid.

respectievelijk terug te dringen. Deze leden vernemen graag van de regering of zij dit oordeel en deze doelstelling van de SP-fractie onderschrijven. Zo nee, waarom niet? Hoewel het gezondheidsrisico van cannabis kleiner is dan het gezondheidsrisico van roken, staat het vast dat er grote gezondheidsrisico's verbonden zijn aan het gebruik van cannabis, zeker indien er sprake is van frequent en langdurig gebruik. Deelt de regering de opvatting van de SP-fractie dat het vanwege de volksgezondheid van het grootste belang is dat het roken, inclusief het gebruik van cannabis, wordt tegengegaan? Zo ja, kan de regering aangeven op welke manier haar beleid daaraan bijdraagt en hoeveel de regering op jaarbasis bijdraagt aan de kosten van preventie, zowel ten aanzien van het roken als ten aanzien van het gebruik van cannabis – apart, dan wel voor beide categorieën tezamen? Deelt de regering – gelet op het feit dat het gebruik van cannabis de laatste jaren stabiel is, dat wil zeggen dat in de leeftijdscategorie van vijftien tot 64 jaar 4% van de bevolking tot de groep van «actuele gebruikers» behoort – de opvatting van de SP-fractie dat het dringend noodzakelijk is dat de omvang van deze groep omlaag gebracht wordt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is de regering bereid in substantiële mate extra financiële middelen voor preventie ter beschikking te stellen, mede in het licht dat het roken in ons land jaarlijks verantwoordelijk is voor twee miljard euro aan zorgkosten? Deelt de regering het oordeel van de SP-fractie dat investeren door de overheid in preventieve maatregelen, waardoor het roken en het cannabisgebruik worden verminderd, topprioriteit dient te krijgen en de voorkeur verdient boven het investeren in strafrechtelijke maatregelen als voorgesteld in het onderhavige wetsvoorstel?

Dit wetsvoorstel maakt geen onderscheid naar omvang en organisatiegraad van de hennepcultuur. Zowel de professional als de thuisteler zal in beginsel onder de werkingssfeer van de strafbaarstelling vallen. Klopt het vermoeden van de leden van de **GroenLinks**-fractie dat met dit wetsvoorstel vooral de *growshop* gecriminaliseerd wordt? Zo ja, vindt de regering dan ook niet dat er beter gekozen had kunnen worden voor een vergunningstelsel, zoals een aantal gemeenten reeds kennen? Verwacht mag immers worden dat slechts de *growshop* en de thuisteler, en niet de professionele hennepcultuur door deze strafbaarstelling geraakt zal worden. Graag een reactie van de regering.

Motivering en effectiviteit

De leden van de **PVV**-fractie zien in het voorstel dat aangestuurd wordt op een verruiming van de mogelijkheid om anderen dan de telers strafrechtelijk te vervolgen. Welke overwegingen liggen ten grondslag aan de keuze om op zichzelf niet strafbare handelingen (zoals de verkoop van warmtelampen, potgrond, et cetera), middels dit wetsvoorstel toch onder het bereik van de strafwet te brengen? Welke proportionaliteitsafweging heeft daarbij plaatsgevonden? Op basis waarvan koestert de regering de gedachte dat grootschalige hennepcultuur effectiever kan worden aangepakt met dit wetsvoorstel? Is het niet zo dat juist de meest professionele en grootschalige hennepcultuur in het geheel niet geraakt worden door dit wetsvoorstel? Zo nee, waarom niet?

In welk opzicht heeft onderhavig voorstel tot strafbaarstelling een afschrikwekkende werking? Gelieve bij de beantwoording van deze vraag de overweging te betrekken dat de handelingen die onder het wetsvoorstel vallen lang niet altijd een evident crimineel karakter hebben en zij die zich daaraan schuldig maken zich er vermoedelijk dus ook lang niet altijd van bewust zullen zijn dat zij strafbaar handelen. Is het bovendien niet zo dat het initiatief voor hennepcultuur in het algemeen bij de teler zal liggen en niet bij de mensen die bewust of onbewust faciliteren? In het kader van de gestelde afschrikwekkende werking ligt het dan

wellicht ook meer voor de hand dat de teler op zoek zal gaan naar partijen die het faciliteren wel aandurven. Anders gezegd, pakt dit wetsvoorstel wel de juiste partij aan?

Graag willen de leden van de **D66**-fractie van de regering een nadere toelichting hebben op haar veronderstelling dat het strafbaar stellen van voorbereidingshandelingen een daadwerkelijke bijdrage zal leveren aan de bestrijding van de teelt van en handel in wiet van Nederlandse makelij. Het is ontegenzeggelijk zo dat met de strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen politie en OM kunnen optreden tegen *growshops* en tegen in aanbouw, maar nog niet in productie zijnde, hennepplantages. Zal dit echter ook een substantiële bijdrage vormen in de reductie van het aantal kwekerijen en de daarachter schuilgaande handel? Waar baseert de regering deze aanname op? Hangt zulks niet in tenminste even grote mate samen met de feitelijke prioriteitstelling van politie en justitie en de daaraan gekoppelde inzet van menskracht en middelen? Kan de regering in dit verband aangeven of de verhoogde inspanningen in het afgelopen decennium om hennepkwekerijen aan te pakken, daadwerkelijk iets hebben opgeleverd? Heeft dit bijvoorbeeld gevolgen gehad voor de beschikbaarheid van nederwiet op de markt en de prijs in de coffeeshops? Een andere vraag in dit verband is die naar de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit die een groot gedeelte van de henneproductie controleert. De regering heeft naar het oordeel van de leden van de D66-fractie gelijk met haar stelling dat er een fundamenteel verschil is tussen de huidige situatie en de jaren waarin het softdrugsbeleid eertijds werd geformuleerd, in die zin dat de productie, het transport en de handel nagenoeg volledig in handen zijn van criminele organisaties. Dat valt volgens hen niet te ontkennen. Zolang de teelt voor de aanlevering aan coffeeshops niet, onder condities, wordt gelegaliseerd dan wel gereguleerd, zal dit per definitie zo blijven. Criminele organisaties zoeken immers illegale markten met hoge winstmarges op. Hoe ziet de regering de voorgestelde strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen in dit verband? Wordt daarmee naar haar oordeel de georganiseerde criminaliteit een ernstige slag toegebracht en zal dit tot gevolg hebben dat criminele organisaties zich terugtrekken uit deze markt? Of moet veeleer worden aangenomen dat deze organisaties nog beter verborgen en nog beter georganiseerd hun activiteiten voortzetten en voor politie en justitie nog moeilijker op te sporen zijn? Leert de ervaring inmiddels niet, zo vragen deze leden, dat verdere criminalisering feitelijk niet leidt tot verbetering van de veiligheid, maar tot verdere ontwikkeling van de organisatiegraad van de criminaliteit en tot hogere criminele opbrengsten? Graag een reactie van de regering.

In de memorie van toelichting stelt de regering dat de voorgestelde nieuwe, strengere strafbepaling er naar verwachting toe zal leiden dat het aantal personen dat zich bezig houdt met voorbereidingshandelingen «al vanzelf zal teruglopen». Op welke wetenschappelijk onderbouwde onderzoeken is deze verwachting gebaseerd? Ook wordt gesteld dat van de verruiming van de strafrechtelijke aansprakelijkheid een preventief effect wordt verwacht, namelijk dat mensen kritischer zijn bij het aannemen van opdrachten tot levering van goederen en het verstrekken van diensten of het verhuren of anderszins beschikbaar stellen van ruimten in gevallen dat daartoe aanleiding bestaat. Op welke wetenschappelijk onderbouwde onderzoeken is deze verwachting gebaseerd? Voorts stelt de regering in de memorie van toelichting dat de wetswijziging er onvermijdelijk toe zal leiden dat aan het bestaande laagdrempelige en alomvattende aanbod van *growshops* een einde komt, hetgeen de illegale hennepcultuur zal bemoeilijken en dus zal terugdringen. Op welke ervaringsregel is deze «onvermijdelijke» conclusie gebaseerd? Waarom zou de wetswijziging er niet veel eerder ertoe leiden dat de leveranciers van

hennepplanten en cannabis andere oplossingen voor hun zeer lucratieve productiebedrijven zullen vinden, voor zover zij dat niet nu reeds gevonden hebben? Zal het wetsvoorstel, zo vragen de leden van de **SP**-fractie aan de regering, derhalve niet juist contraproductief gaan werken, omdat de min of meer legale *growshops* verdwijnen en de productie en levering verder in de anonieme en illegale sfeer zullen plaatsvinden, waardoor de kans op criminele handelingen alleen maar zal toenemen?

In het Algemeen Dagblad van 11 mei 2013 werd bericht dat het strengere wietbeleid dat met name in Zuid-Nederland sinds 1 mei 2012 wordt toegepast bij zogenaamde coffeeshops, geleid heeft tot toegenomen drugscriminaliteit en ernstige onenigheid tussen lokale bestuurders over het te volgen beleid. De burgemeester van Sittard-Geleen spreekt in het artikel over een beleid dat het niveau van geklungel heeft bereikt. Hoe beoordeelt de regering deze ontwikkeling in Zuid-Nederland in relatie tot het vigerende drugsbeleid op grond van de Opiumwet? Is de regering het eens met de SP-fractie dat genoemde ontwikkeling aantoont dat verdergaand repressief beleid averechts werkt en in ieder geval niet leidt tot de door de regering verwachte rust en orde? Ziet de regering in voornoemde ontwikkeling aanleiding om het door hen in het wetsvoorstel aangehangen beleid van strengere straffen en harder optreden te herzien? Zo nee, waarom niet?

Onderzoek effecten softdrugsbeleid

De leden van de **GroenLinks**-fractie achten het hoog tijd voor een rationele beoordeling van de effecten van het softdrugsbeleid van de afgelopen jaren. De recente aanscherpingen leiden eerder tot een verergering van de drugsproblematiek en de -overlast, dan tot een verlichting. Hoe beoordeelt de regering de effecten van de aanscherpingen? Is zij bereid een integraal onderzoek te doen naar de effecten van de huidige regelgeving op dit terrein?

3. Handhavingscapaciteit

Het is een bekend gegeven dat politie en justitie al enorm veel investeren in de bestrijding van de drugscriminaliteit. Zal, zo vragen de leden van de **VVD**-fractie, met de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel nog meer capaciteit worden vrijgemaakt ten behoeve van bestrijding drugscriminaliteit? Zo ja, ten koste van welke andere prioriteiten? Zo nee, levert de voorgestelde strafbaarstelling dan niet een handhavingsprobleem op? Graag een antwoord van de regering.

De leden van de **PVV**-fractie vragen de regering of onderhavig wetsvoorstel nog consequenties heeft voor de beschikbare capaciteit bij politie, OM en rechtspraak.

Kan de regering aan de leden van de **GroenLinks**-fractie aangeven hoeveel opsporingscapaciteit nu al wordt geïnvesteerd in het bestrijden van de softdrugshandel? Hoeveel extra capaciteit is de regering voornemens hieraan te besteden ter handhaving van de wet, indien voorliggend wetsvoorstel wordt aangenomen? Ten koste van welke andere vormen van criminaliteit zal deze handhaving gaan? Behoort de bestrijding van de hennepsteelt en -handel tot de prioriteiten van de regering?

Is de regering op de hoogte van de verwarring en onvrede over de huidige beleidslijnen ten aanzien van de bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving van het ingezetenen criterium? De ruimte die de regering heeft gelaten voor een gefaseerde invoering, waarbij rekening wordt gehouden met lokaal maatwerk, leidt op dit moment tot onduidelijkheid

bij gemeentes, coffeeshops en hun klanten. Kan de regering precies aangeven op welke wijze zij rekening houdt met het lokale beleid? Kan elke burgemeester, gesteund door de gemeenteraad, in zijn coffeeshop-beleid bepalen dat geen prioriteit wordt gegeven aan handhaving van het ingezetenen criterium en zo ja, zal het OM hierin volgend zijn? Indien dit niet het geval is, kan de regering dan duidelijk maken wat haar criteria zijn bij het al dan niet honoreren van een dergelijk verzoek van een burgemeester?

4. Reikwijdte van het bestaande strafrechtelijke instrumentarium

Graag ontvangen de leden van de **PVV**-fractie een verduidelijking waarom het huidige strafrechtelijke instrumentarium tekort zou schieten in de bestrijding van hennep teelt. Voorziet het voorgestelde artikel 11a Opiumwet in een concrete behoefte? Wat is precies de toegevoegde waarde van het voorgestelde artikel 11a Opiumwet? Op basis waarvan zou een toegevoegde waarde moeten worden aangenomen? Als een *facilitator* niet of nauwelijks aangepakt kan worden via poging, medeplegen, medeplichtigheid of deelname aan georganiseerde teelt, wat rechtvaardigt dan onderhavige strafbaarstelling? Anders gezegd, hoe kijkt de regering aan tegen de strafwaardigheid van de handelingen die onder het voorgestelde artikel 11a Opiumwet vallen?

5. Strafbaarstelling van handelingen ter voorbereiding en vergemakkelijking van de illegale hennep teelt

Uitleg «ernstige reden om te vermoeden»

In het voorgestelde artikel 11a wordt geregeld dat strafbaarstelling ook omvat de situatie « dat men ernstige reden heeft om te vermoeden» et cetera. Deze culpoze variant vraagt naar de mening van de leden van de **VVD**-fractie om nadere uitleg. De minister schrijft in zijn brief van 7 december 2012³ dat het een objectiveerbare situatie betreft en dat er geen sprake is van een onderzoeksplicht. Echter, op diverse plaatsen in de toelichting op het wetsvoorstel lijkt de regering juist wel uit te gaan van een onderzoeksplicht. Zo spreekt de regering in dit verband ook van «verwijtbare naïviteit», hetgeen erop duidt dat van burgers oplettendheid wordt verwacht op verdachte omstandigheden die kunnen leiden tot illegale hennep teelt. Elders wordt gesteld dat men «redelijkerwijs had moeten vermoeden». Doorvragen is dus kennelijk het devies. Kan de regering hier een verduidelijking geven?

Mede in het licht van de hierboven geschetste onduidelijkheid over de vraag of de regering met het voorgestelde artikel 11a het oog heeft op een zware dan wel lichte variant van culpa, is het voor de leden van de VVD-fractie van belang te vernemen welke situaties zij voor ogen heeft. Ook los daarvan zou het voor de praktijk van groot belang kunnen zijn voorbeelden te geven die wel en niet tot strafbaarheid leiden. De verkoper moet immers op de een of andere wijze van tamelijk alledaagse voorwerpen telkens nagaan of hetgeen wordt gekocht bestemd zou kunnen zijn voor de professionele hennep teelt. Graag ontvangen de leden van de VVD-fractie een overzicht van praktijkvoorbeelden waarbij sprake zou kunnen zijn van strafbaarheid.

Ten opzichte van de algemene strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen in artikel 46 Sr bevat het wetsvoorstel een dubbele verruiming: het gaat om voorbereiden of vergemakkelijken van delicten waarop een lagere maximumstraf staat dan de maximumstraf die bij artikel 46 Sr aan de orde is. Daarnaast is, anders dan artikel 46 Sr, in dit wetsvoorstel niet

³ Kamerstukken II 2012/13, 32 842, nr. 13.

vereist dat er sprake is van opzet. De Raad van State heeft dit aangeduid als «vergaand» en daarom de regering geadviseerd deze afwijkingen van artikel 46 Sr te motiveren en bovendien concrete voorbeelden aan te dragen van situaties waarin aan het bestanddeel «ernstige reden om te vermoeden» is voldaan. De regering heeft tot dusver dergelijke concrete voorbeelden niet aangedragen en heeft overigens ook de verruimingen ten opzichte van artikel 46 Sr niet overtuigend weten te motiveren. De leden van de **PvdA**-fractie verzoeken de regering daarom alsnog met een dragende argumentatie te komen voor de dubbele verruiming die het wetsvoorstel bevat ten opzichte van artikel 46 Sr en daarbij concrete voorbeelden te geven van situaties waarin naar het oordeel van de regering sprake zou zijn van «ernstige reden om te vermoeden» dat voorwerpen bestemd zijn voor de professionele hennepteelt.

Wanneer is volgens de regering sprake van «het hebben van ernstige redenen om te vermoeden» waarvoor bepaalde stoffen en handelingen met die stoffen bestemd zijn? Kan de regering aan de leden van de **PVV**-fractie handvatten geven die aan die bepaling invulling geven? Immers, van deze personen wordt blijkbaar verwacht dat zij op hun hoede zijn. Op hen rust, ook als zij in het geheel niets met hennepteelt van doen hebben (tuincentra, doe-het-zelfzaken, et cetera), een zware verantwoordelijkheid. In ieder geval een zwaardere verantwoordelijkheid dan voorheen het geval was. Graag een reactie van de regering.

Graag nodigen de leden van de **D66**-fractie de regering uit de relatie tussen artikel 46 Wetboek van Strafrecht en het voorgestelde artikel 11a Opiumwet nader toe te lichten, zowel wat betreft de aard en ernst van de delicten waarop artikel 46 Sr betrekking heeft in verhouding tot de delicten van art 11 Opiumwet, als wat betreft de omschrijving van wat onder voorbereidingshandelingen wordt verstaan. De strafbaarstelling van de voorbereidingshandelingen ter zake van de illegale hennepteelt omvat niet enkel de wetenschap dat voorhanden voorwerpen, stoffen en middelen voor een delict ex artikel 11 Opiumwet worden of zullen worden gebruikt, maar tevens een reden voor een ernstig vermoeden dat zulks gebeurt. Deze leden vragen zich af of hier sprake is van een afdoende onderscheidend criterium dat voor rechtssubjecten voldoende kenbaar kan zijn. De regering meent dat in de formulering «reden voor ernstig vermoeden» een objectieverbaarheid besloten ligt. Deze leden begrijpen hieruit dat objectief kan worden vastgesteld wanneer iemand reden moet hebben gehad voor een ernstig vermoeden dat met stoffen, voorwerpen of middelen die hij voorhanden heeft, hennepteelt zal worden gefaciliteerd. Niettemin blijkt uit de wetsbehandeling tot dusverre dat de regering zich tal van casusposities kan voorstellen waarin het OM niet tot vervolging zal overgaan omdat van de betrokkene niet behoefde te worden verlangd dat hij zich er van vergewiste of het door hem verkochte of ter beschikking gestelde middel wel of niet voor hennepteelt zal worden gebruikt, terwijl de betreffende middelen wel onder de omschrijving van artikel 11a vallen. Het verkopen van bepaalde Philips- of Osram-lampen die voornamelijk voor hennepteelt gebruikt worden, zal niet tot vervolging leiden, als deze leden het goed begrijpen, evenmin als het voorhanden hebben van meetapparatuur voor het THC-gehalte in een coffeeshop, terwijl een dergelijk apparaat onmisbaar lijkt te zijn in de hennepteelt. Het komt deze leden voor dat de reikwijdte van de delictsommschrijving van artikel 11a onvoldoende duidelijk en kenbaar voor burgers is en in de praktijk steeds op oneigenlijke wijze zal moeten worden verfijnd en beperkt via richtlijnen van het OM. Deze leden krijgen het ongemakkelijke gevoel dat op deze wijze het beginsel van *lex certa* wordt ondergraven. De op de rechtszekerheid vertrouwende burger moet op de duidelijke omschrijving van het strafbare feit in de wet

kunnen afgaan. Deze leden vragen de regering om op dit beginsel, in relatie tot de delictomschrijving, nader in te gaan. Bovendien is het een relevante vraag of het voorhanden hebben van materiaal waarvan iemand moet kunnen weten, of reden moet hebben voor het ernstige vermoeden dat dit voor illegale hennepteelt wordt aangewend, niet al heel snel feitelijk de uitvoering van het strafbare feit van de illegale hennepteelt zelf betreft. Is dit onderscheid wel goed te maken? Graag willen deze leden van de zijde van de regering een reactie op dit punt.

Tijdens de gedachtewisseling in de Tweede Kamer over dit wetsvoorstel werden als voorbeelden van strafbaar gedrag op grond van artikel 11a Opiumwet, genoemd: het afleveren van kunstmest bij een bedrijfsruimte door een transportbedrijf en het afleveren van groeimaterialen en Son-T Pia lampen bij een woonhuis. Bevestigt de regering dat dergelijke handelingen onder de reikwijdte van artikel 11a vallen en dat in deze voorbeelden niet anders dan sprake kan zijn van «reden voor een ernstig vermoeden»? Is de regering het in dit verband met deze leden eens dat de strafbaarheid in deze voorbeelden in sterke mate zal afhangen van de bekendheid van de betrokkenen met het kweekproces van hennep en van de intentie waarmee de betreffende middelen worden geleverd? Zo ja, kan dan nog wel worden gesproken van voldoende objectiveerbaarheid? Graag een reactie van de regering.

Wetstechnisch is de gehanteerde definitie van «een ernstig vermoeden» bij de verkoop van producten die hennepteelt faciliteren ronduit ingewikkeld, aldus de leden van de **GroenLinks**-fractie. Hoe wordt dit ernstige vermoeden precies ingevuld ter voorkoming van een al te brede criminalisering? Daarnaast doemen de vragen op (die de Raad voor de Rechtspraak en de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak ook al stelden), hoe dit ernstige vermoeden überhaupt bewezen kan worden en wat deze strafbaarstelling, gezien de te verwachten bewijsproblematiek, toevoegt. Kan de regering deze vragen zo concreet en onderbouwd mogelijk beantwoorden? Moet niet vooral erkend worden dat dit wetsvoorstel vooral een symbolische waarde heeft en dat niet verwacht mag worden dat het veronderstelde drugsprobleem aangepakt wordt? Graag een reactie van de regering.

Gevolgen strafbaarstelling

In de nota naar aanleiding van het verslag stelt de regering dat veel coffeeshops een omzet hebben die slechts te behalen is bij een systematische en stabiele toelevering van cannabis van bij voorkeur constante kwaliteit en dat eigenlijk alleen professionele illegale telers dit kunnen garanderen.⁴ Mogen de leden van de **CDA**-fractie daaruit de conclusie trekken dat het geheel aan Nederlandse coffeeshops, bij het kunnen voldoen aan de vraag van gebruikers, in belangrijke mate afhankelijk is van dergelijke «professionele illegale telers»? Als dat het geval is en de overheid er, geholpen door dit wetsvoorstel, in slaagt om de illegale hennepteelt effectief aan te pakken, betekent dat dan dat de coffeeshops niet meer aan de vraag kunnen voldoen? Uitgaand van een min of meer stabiele vraag van gebruikers, zou het gevolg daarvan zijn dat coffeeshops hun producten op grote schaal zullen importeren. Kan de regering ingaan op de consequenties van een dergelijk scenario?

De leden van de **D66**-fractie willen graag weten welk effect beoogd wordt met de aanpak van de *growshops*. Meent de regering dat het in het bijzonder criminele organisaties zijn die afhankelijk zijn van de levering door *growshops* van middelen voor hennepteelt, of betreft het vooral

⁴ Kamerstukken II 2011/12, 32 842, nr. 6, p. 4.

thuisstellers, of gaat het om thuisstellers die hiertoe door criminele organisaties worden aangezet of gedwongen? Denkt de regering dat door het feitelijk verbieden van *growshops* minder thuissteelt zal plaatsvinden? Zo ja, zal die vermindering dan in de zienswijze van de regering leiden tot minder hennepsteelt in Nederland, dan wel worden gecompenseerd door grootschalige productie elders? Mocht de regering de verwachting hebben dat zulks zal leiden tot minder hennepproductie in ons land, heeft zij dan tevens de verwachting dat er minder zal worden geconsumeerd, of meent zij dat dit zal leiden tot meer illegale import van buitenlands geproduceerde wiet en marihuana?

Reikwijdte

De leden van de **CDA**-fractie vragen de regering waarom zij in de opsomming in artikel 11a niet tevens «inkoopt», «verwerft» en «importeert» heeft opgenomen.

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie zien de reactie van de regering – bij voorkeur binnen vier weken – met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Broekers-Knol

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Van Dooren